

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH
GS. TS. NGÔ THẾ CHI
PGS.TS. NGUYỄN TRỌNG CƠ

GIÁO TRÌNH

**PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH
DOANH NGHIỆP**

NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

GIÁO TRÌNH
PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH
DOANH NGHIỆP

(Tái bản lần thứ nhất, có sửa chữa và bổ sung)

Chủ biên: *GS. TS. Ngô Thế Chi*

PGS. TS. Nguyễn Trọng Cơ

LỜI NÓI ĐẦU

(Cho lần tái bản thứ nhất)

Nền kinh tế Việt Nam đang trong quá trình chuyển đổi theo hướng kinh tế thị trường, mở cửa và hội nhập kinh tế khu vực cũng như toàn cầu. Hệ thống doanh nghiệp không ngừng được đổi mới và phát triển theo hướng đa dạng hóa các loại hình doanh nghiệp và hình thức sở hữu. Từ đó đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với các nhà quản lý, quản trị doanh nghiệp, đặc biệt là quản trị tài chính doanh nghiệp cần trang bị đầy đủ những kiến thức về phân tích tài chính doanh nghiệp để có thể phân tích, đánh giá đúng đắn các hoạt động và hiệu quả kinh tế của doanh nghiệp theo hệ thống chỉ tiêu kinh tế tài chính phù hợp, sát thực đối với mọi doanh nghiệp.

Để đáp ứng nhu cầu cấp thiết đó, cuốn *“Giáo trình phân tích tài chính doanh nghiệp”* do GS. TS. Ngô Thế Chi và PGS. TS. Nguyễn Trọng Cơ đồng chủ biên xuất bản năm 2005 và đã được sử dụng rộng rãi trong nền kinh tế, đồng thời phục vụ tốt cho công tác giảng dạy, học tập và NCKH của sinh viên Học viện Tài chính cũng như sinh viên ngành kinh tế, quản trị kinh doanh trong cả nước. Cuốn giáo trình tái bản lần này được các tác giả chỉnh sửa, bổ sung những kiến thức mới, hiện đại và phù hợp với thông lệ quốc tế và sự thay đổi của hệ thống doanh nghiệp Việt Nam hiện nay.

Tham gia biên soạn và sửa chữa giáo trình lần này có tập thể giảng viên nhiều kinh nghiệm của Học viện Tài chính, gồm:

- GS.TS. Ngô Thế Chi - Giám đốc Học viện Tài chính, chủ biên và biên soạn chương 2;

- PGS. TS. Nguyễn Trọng Cơ, Phó giám đốc Học viện Tài chính, nguyên trưởng Bộ môn Phân tích tài chính doanh nghiệp, chủ biên và biên soạn chương 1, 4, 5 và đồng tác giả chương 3, 8;

GIÁO TRÌNH PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP

- *Th.s. Lê Thanh Hải, phó trưởng Bộ môn phân tích tài chính doanh nghiệp và TS. Giang Thị Xuyên, phó trưởng khoa kế toán biên soạn chương 6;*

- *Th.s. Nguyễn Thị Thà, phó trưởng Bộ môn phân tích tài chính doanh nghiệp, biên soạn chương 7;*

- *Th.s. Nguyễn Văn Bình, giảng viên bộ môn phân tích tài chính doanh nghiệp, đồng tác giả chương 8;*

- *TS. Nguyễn Tuấn Phương; Th.s. Phạm Thị Quyên; Th.s. Nguyễn Thị Thanh, giảng viên bộ môn phân tích tài chính doanh nghiệp, đồng tác giả chương 3, 6.*

Giáo trình được biên soạn, chỉnh lý bổ sung lại lần này nhằm đem lại nhiều kiến thức mới và giúp ích nhiều hơn cho bạn đọc, nhưng giáo trình không tránh khỏi những khiếm khuyết nhất định, đặc biệt trước quá trình đổi mới và phát triển của hệ thống các doanh nghiệp Việt Nam. Tập thể tác giả mong nhận được ý kiến đóng góp chân thành của các nhà khoa học và độc giả trong và ngoài Học viện để giáo trình được hoàn thiện hơn trong lần xuất bản tiếp theo.

Học viện Tài chính chân thành cảm ơn các nhà khoa học trong và ngoài Học viện, gồm: TS. Nguyễn Văn Tạo; TS. Phạm Văn Đăng; TS. Nguyễn Việt Lợi; PGS.TS. Đoàn Xuân Tiên; TS. Bạch Đức Hiến; TS. Bùi Văn Vần; PGS.TS. Nguyễn Thức Minh, đã đóng góp nhiều ý kiến quý báu trong quá trình nghiệm thu và hoàn thiện giáo trình này.

Hà Nội, tháng 01 năm 2008

BAN QUẢN LÝ KHOA HỌC

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

Chương 1

**TỔNG QUAN VỀ PHÂN TÍCH
TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP**

**1.1. MỤC TIÊU, CHỨC NĂNG CỦA PHÂN TÍCH
TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP**

1.1.1. Mục tiêu của phân tích tài chính doanh nghiệp

Phân tích tài chính là tổng thể các phương pháp được sử dụng để đánh giá tình hình tài chính đã qua và hiện nay, giúp cho nhà quản lý đưa ra được quyết định quản lý chuẩn xác và đánh giá được doanh nghiệp, từ đó giúp những đối tượng quan tâm đi tới những dự đoán chính xác về mặt tài chính của doanh nghiệp; qua đó có các quyết định phù hợp với lợi ích của chính họ. Có rất nhiều đối tượng quan tâm và sử dụng thông tin kinh tế tài chính của doanh nghiệp. Mỗi đối tượng lại quan tâm theo góc độ và với mục tiêu và khác nhau. Do nhu cầu về thông tin tài chính doanh nghiệp rất đa dạng, đòi hỏi

GIÁO TRÌNH PHÂN TÍCH TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP

phân tích tài chính phải được tiến hành bằng nhiều phương pháp khác nhau để từ đó đáp ứng nhu cầu của các đối tượng quan tâm. Chính điều đó tạo điều kiện thuận lợi cho phân tích tài chính ra đời, ngày càng hoàn thiện và phát triển, đồng thời cũng tạo ra sự phức tạp của phân tích tài chính.

Các đối tượng quan tâm đến tình hình tài chính của doanh nghiệp có thể tập hợp thành các đối tượng chính sau đây:

- Các nhà quản lý
- Các cổ đông hiện tại và người đang muốn trở thành cổ đông của doanh nghiệp; CBVC của doanh nghiệp
- Những người tham gia vào “đời sống” của doanh nghiệp
 - Những người cho doanh nghiệp vay tiền như: ngân hàng, các tổ chức tài chính, người mua tín phiếu của doanh nghiệp, các doanh nghiệp khác...
 - Nhà nước
 - Nhà phân tích tài chính
 - v.v...

Chương 1: Tổng quan về phân tích tài chính doanh nghiệp

Các đối tượng sử dụng thông tin tài chính khác nhau sẽ đưa ra các quyết định với mục đích khác nhau.

Vì vậy, phân tích tài chính đối với mỗi đối tượng khác nhau sẽ đáp ứng các vấn đề chuyên môn khác nhau:

+ Phân tích tài chính đối với nhà quản lý: là người trực tiếp quản lý doanh nghiệp, nhà quản lý hiểu rõ nhất tài chính doanh nghiệp, do đó họ có nhiều thông tin phục vụ cho việc phân tích. Phân tích tài chính doanh nghiệp đối với nhà quản lý nhằm đáp ứng những mục tiêu sau:

- Tạo ra những chu kỳ đều đặn để đánh giá hoạt động quản lý trong giai đoạn đã qua, việc thực hiện cân bằng tài chính, khả năng sinh lời, khả năng thanh toán và rủi ro tài chính trong doanh nghiệp...

- Hướng các quyết định của Ban giám đốc theo chiều hướng phù hợp với tình hình thực tế của doanh nghiệp, như quyết định về đầu tư, tài trợ, phân phối lợi nhuận...

- Phân tích tài chính doanh nghiệp là cơ sở cho những dự đoán tài chính.

- Phân tích tài chính doanh nghiệp là một công cụ để kiểm tra, kiểm soát hoạt động, quản lý trong doanh nghiệp.

Phân tích tài chính làm nổi bật điều quan trọng của dự đoán tài chính, mà dự đoán là nền tảng của hoạt động quản lý, làm sáng tỏ, không chỉ chính sách tài chính mà còn làm rõ các chính sách chung trong doanh nghiệp.

+ Phân tích tài chính đối với các nhà đầu tư: Các nhà đầu tư là những người giao vốn của mình cho doanh nghiệp quản lý và như vậy có thể có những rủi ro. Đó là những cổ đông, các cá nhân hoặc các đơn vị, doanh nghiệp khác. Các đối tượng này quan tâm trực tiếp đến những tính toán về giá trị của doanh nghiệp. Thu nhập của các nhà đầu tư là tiền lời được chia và thặng dư giá trị của vốn. Hai yếu tố này phần lớn chịu ảnh hưởng của lợi nhuận thu được của doanh nghiệp. Trong thực tế, các nhà đầu tư tiến hành đánh giá khả năng sinh lời của doanh nghiệp. Câu hỏi chủ yếu đòi hỏi phải làm rõ là: tiền lời bình quân cổ phiếu của doanh nghiệp sẽ là bao nhiêu? Cũng cần thấy rằng: các nhà đầu tư không hài lòng trước món lời tính toán kế toán và cho rằng món lời này có quan hệ rất xa so với tiền lời thực sự. Tính trước

Chương 1: Tổng quan về phân tích tài chính doanh nghiệp

các khoản lãi sẽ được nghiên cứu đầy đủ trong chính sách phân phối lợi nhuận của doanh nghiệp và trong nghiên cứu rủi ro, hướng các lựa chọn vào những tín phiếu phù hợp nhất.

Các nhà đầu tư phải dựa vào những nhà chuyên môn trung gian (chuyên gia phân tích tài chính) nghiên cứu các thông tin kinh tế tài chính, có những cuộc tiếp xúc trực tiếp với ban quản lý doanh nghiệp, làm rõ triển vọng phát triển của doanh nghiệp và đánh giá các cổ phiếu trên thị trường tài chính.

Phân tích tài chính đối với nhà đầu tư là để đánh giá doanh nghiệp và ước đoán giá trị cổ phiếu, dựa vào việc nghiên cứu các báo biểu tài chính, khả năng sinh lời, phân tích rủi ro trong kinh doanh...

+ Phân tích tài chính đối với người cho vay: Đây là những người cho doanh nghiệp vay vốn để đảm bảo nhu cầu sản xuất - kinh doanh. Khi cho vay, họ phải biết chắc được khả năng hoàn trả tiền vay. Thu nhập của họ là lãi suất tiền vay. Do đó, phân tích tài chính đối với người cho vay là xác định khả năng hoàn trả nợ của khách hàng. Tuy nhiên, phân tích với những khoản cho vay dài hạn và những khoản cho vay ngắn hạn có những nét khác nhau.

+ Đối với những khoản cho vay ngắn hạn: người cho vay đặc biệt quan tâm đến khả năng thanh toán ngay của doanh nghiệp. Nói khác đi là khả năng ứng phó của doanh nghiệp khi nợ vay đến hạn trả.

+ Đối với các khoản cho vay dài hạn,,người cho vay phải tin chắc khả năng hoàn trả và khả năng sinh lời của doanh nghiệp mà việc hoàn trả vốn và lãi lại tùy thuộc vào khả năng sinh lời này.

+ Phân tích tài chính đối với những người hưởng lương trong doanh nghiệp: Đây là những người có nguồn thu nhập duy nhất là tiền lương được trả. Tuy nhiên, cũng có những doanh nghiệp, người hưởng lương có một số cổ phần nhất định trong doanh nghiệp. Đối với những doanh nghiệp này, người hưởng lương có thu nhập từ tiền lương được trả và tiền lời được chia. Cả hai khoản thu nhập này phụ thuộc vào kết quả hoạt động sản xuất - kinh doanh của doanh nghiệp. Do vậy, phân tích tài chính giúp họ định hướng việc làm ổn định của mình, trên cơ sở đó yên tâm dốc sức vào hoạt động sản xuất - kinh doanh của doanh nghiệp tùy theo công việc được phân công, đảm nhiệm.

Từ những vấn đề đã nêu ở trên, cho thấy: phân tích tài chính doanh nghiệp là công cụ hữu ích được dùng để